

12 Μαΐου 2014

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

/ Συναξαριακές Μορφές

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Εορτάζει στις 12 Μαΐου εκάστου έτους.

Φανείς Έπιφάνιος έν Κύπρω μέγας,
Κλέος παρ' αύτῆ καί θανών έχει μέγα.

Τῆς δυσκαιδεκάτης Ἐπιφάνιον μόρος εἶλε.

Βιογραφία

Ο Ἅγιος Ἐπιφάνιος γεννήθηκε ἀπό πάμπτωχη οἰκογένεια Ἰουδαίων αγροτῶν, στο χωριό Βησανδούκη (ἢ Βησανδούκ), κοντά στην Ἐλευθερούπολη της Παλαιστίνης το 310 μ.Χ. (Κυπριακή λαϊκή παράδοση ἀναφέρει, πως ο Ἅγιος Ἐπιφάνιος γεννήθηκε στον Καλοπαναγιώτη της Κύπρου, ἓνα χωριό της Μαραθάσας και μεγάλωσε στη Βησανδούκη). Οι γονεῖς του εἶχαν ἀκόμη ἓνα παιδί, την Καλλίτροπο.

Μετά το θάνατο των γονέων του και σε ηλικία δέκα ετῶν, ο Ἐπιφάνιος προσελκύεται στο χριστιανισμό ἀπό δύο περίφημους για τις γνώσεις και τον ἀσκητισμό μοναχοὺς, το Λουκιανό και τον Ἰλαρίωνα. Ἐπτά μέρες ὕστερα ἀπό το βάπτισμα του, ο Ἐπιφάνιος τακτοποίησε την ἀδελφή του σ' ἓνα γυναικεῖο μοναστήρι κι ἔφυγε για την ἔρημο της Παλαιστίνης. Εκεί ζει κοντά στους ἐπιφανέστερους ἀσκητές, ἀσκούμενος στην εγκράτεια, την ἀσκησιμὴ και στη μελέτη των Θεῶν Γραφῶν, γενόμενος ὑπόδειγμα για τους συνασκητές του. Ἡ φήμη του και οι ἀρετές του δεν ἀργήσαν να διαδοθῶν και ἀναδείχθηκε ἐπίσκοπος Κωνσταντίας της Κύπρου το 367 μ.Χ., στην οποία κατέφυγε με θαυματουργικό τρόπο, ὅταν το πλοῖο του, που ἐπέπλεε προς την Παλαιστίνη, λόγω τρικυμίας, ἔφθασε στην Κύπρο. (Ἡ Κωνσταντία ονομαζόταν ἀρχικά Σαλαμίνα. Ἡ πόλη κτίστηκε ἀπό τον ἥρωα του Τρωϊκοῦ πολέμου Τεύκρο, τον γιο του Τελαμώννα, προς τιμὴ της πατρίδας του Σαλαμίνας και καταστράφηκε τον 4ο αἰῶνα μ.Χ. ἀπό σεισμό. Ἡ πόλη ξανακτίστηκε ἀπό τον γιο του Μέγα Κωνσταντίνου, τον Κωνσταντίο κι ονομάστηκε Κωνσταντία. Ἐγινε ἔδρα του Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, ὅταν ἡ Κύπρος εἶχε 14 ἐπισκόπους κι ἔμεινε τέτοια μέχρι το 1191 μ.Χ., που ἡ Κύπρος κατακτήθηκε ἀπ' τους Φράγκους. Σήμερα ἔδρα του Ἀρχιεπισκόπου εἶναι ἡ Λευκωσία).

Ἀπό τη θέση αὐτή, ο Ἅγιος ἀρχισε τον ευαγγελισμό του ποιμνίου του και ἀγωνίστηκε με θερμότατο ζήλο για την διατήρηση και ἐνίσχυση των ὀρθοδόξων δογμάτων, καταπολεμώντας ὅλες τις αἰρετικές δοξασίες και πλάνες της ἐποχῆς του και ἰδιαίτερα ἐκείνες του Ὠριγένη. Κάνοντας συνεχὴ χρήση των λόγων της Ἀγίας Γραφῆς και γράφοντας πλῆθος ἀντὶαἰρετικά συγγράμματα, ἀγωνίστηκε για να κρατήσει τούς πιστούς στην ἀνόθευτη χριστιανική πίστη.

Το 381 μ.Χ., μαζί με τέσσερις ἄλλους Κυπρίους ἐπισκόπους, ο Ἐπιφάνιος ἔλαβε μέρος και στη Δευτέρα Οἰκουμενική Σύνοδο.

Ο Ἐπιφάνιος πέθανε ἐν πλω ἀπό την Κωνσταντινούπολη, που εἶχε πάει για

εκκλησιαστικές υποθέσεις προς την Κωνσταντία, στις 12 Μαΐου του 403 μ.Χ., μετά από αρχιεροσύνη 36 χρόνων. Το τίμιο λείψανό του μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Λέων ΣΤ΄ ο Σοφός. Η Σύναξή του ετελείτο στον αγιότατο οίκο του, που ήταν στο ναό του Αγίου Φιλήμονος.

Ο Επιφάνιος Κωνσταντίας έκτισε την μεγάλη βασιλική (δεν την ολοκλήρωσε μέχρι τον θάνατό του), της οποίας τα ερείπια διασώζονται μέχρι τις ημέρες μας. Ο μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος, πολύ σημαντικός διδάσκαλος και πατέρας της Εκκλησίας, υπήρξε και αξιόλογος συγγραφέας. Τα έργα του «Πανάριον» (περιέχει επιχειρήματα για την ανασκευή των αιρέσεων που υπήρχαν τότε), «Αγκυρωτός» (σε 120 παραγράφους περιλαμβάνει μια επιτομή της σύγχρονης προς τον άγιο Επιφάνιο Θεολογίας), «Περί μέτρων και σταθμών», «Περί των δώδεκα λίθων των όντων εν τοις στολισμοίς του Ααρών», αποτελούν πολύτιμα πετράδια στο μέγα ψηφιδωτό της Πατερικής Γραμματείας.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ενδεικτικά μερικά θαύματα που έκανε ο Άγιος Επιφάνιος: θεράπευσε την κόρη του βασιλιά της Περσίας από το δαιμόνιο που την βασάνιζε, ανάστησε το νεκρό παιδί ενός άρχοντα της Περσίας, θανάτωσε ένα λέοντα που έβγαινε από το δάσος κι έτρωγε τους ανθρώπους που περνούσαν από εκεί κοντά, εξεδίωξε το δαιμόνιο από κάποιο Κάλλιστο που ήταν γιος του πρώτου Έπαρχου της Ρώμης και τέλος θεράπευσε τον Μέγα Θεοδόσιο, τον αυτοκράτορα, από παράλυση των κάτω άκρων.

Άπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τοὺς διττοὺς ὑποφήτας τῆς ἀναρχοῦ θεότητος, τῶν θεοτυπῶτων δογμάτων, τοὺς πανσόφους ἐκφάντορας, σὺν τῷ Ἐπιφανίῳ τῷ κλεινῷ, ὑμνήσωμεν τὸν θεῖον Γερμανῶν ὡς λαμπροὶ γὰρ τῶν ἀρρήτων μυσταγωγοί, πυρσεύουσι τοὺς κρίζοντας δόξα τῷ στεφανώσαντι ὑμᾶς, δόξα τῷ μεγαλύναντι, δόξα τῷ βεβαιούντι δι' ὑμῶν, πίστιν τὴν Ὁρθόδοξον.

Ἄτερον Ἄπολυτίκιον

Ήχος α΄. Του λίθου σφραγισθέντος.

Της Φοινίκης ο κλάδος και Κυπρίων το στήριγμα και Κωνσταντίας ανεδείχθης, Επιφάνιε, Πρόεδρος· δι' ο Ασσυρίων βασιλεύς πίπτει ποδῶν σου

προσκυλινδούμενος· το πνεύμα διωκόμενον ἐξ αὐτοῦ δια τῆς σῆς δεήσεως· δόξα
τω σε θαυμαστῶσαντι, δόξα τω δωρησαμένω σε ἡμίν, πρέσβυν ακοίμητον.

Κοντάκιον

Ἦχος δ' . Ὁ ὑψωθείς.

Ἱεραρχῶν τὴν θαυμαστὴν ξυνωρίδα, ἀνευφημήσωμεν πιστοὶ κατὰ χρέος, σὺν
Γερμανῶ τὸν θεῖον Ἐπιφάνιον, οὗτοι γὰρ κατέφλεξαν, τῶν ἀθέων τὰς γλώσσας,
δόγματα σοφώτατα, διαθέμενοι πᾶσι, τοῖς ὀρθοδόξως μέλπουσιν αἰεὶ, τῆς
εὐσεβείας τὸ μέγα μυστήριον.

Μεγαλυνάριον

Φύλαττε καὶ σκέπε ταις σαῖς εὐχαίς, Ἐπιφάνιε θεῖε, ἐκ κινδύνων καὶ χαλεπῶν
νόσων τοὺς τιμώντας, τὴν ἐνδοξὸν σου μῆμην καὶ λύτρωσαι τοῦ Ἄδου φρικτῶν
κολάσεων.

Ὀπτικοακουστικό Ὑλικό

Ἀκούστε τὸ ἀπολυτίκιό!

Ἀγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας
και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και
Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Πηγή: saint.gr